

PROTEINI

- JEDINICE Složeni biomolekuli koji čine osnovne ćelijske sastojke svih živih organizama.
- Ime potiče od grčke reči *proteios*, što znači prvi ili najvažniji.
- Zauzimaju posebno mesto kod čoveka jer imaju važne biološke, zaštitne, transportne enzimske i hormonske uloge i funkcije (izgradnja ćelijskih struktura, kataliza i regulacija metabolizma, procesi kontrakcije i transporta materija).
- Zajedničko za sve proteine jeste da su svi izgrađeni od velikog broja aminokiselina, pa samim tim struktura i osobine proteina zavise od vrste, broja i načina vezivanja aminokiselina.

KLASIFIKACIJA PROTEINA

- Jedinjenja koja u svom sastavu imaju do 10 aminokiselinskih ostataka, nazivaju se **oligopeptidima** (gramicidin C).
- Jedinjenja sastavljena od 10 do 50 aminokiselina zovu se **polipeptidi** (insulin, kortikotropin), a jedinjenja koja sadrže više od 50 aminokiselinskih ostataka su **proteini**.
- Proteini se klasifikuju prema sastavu, rastvorljivosti, biološkoj ulozi i obliku molekula. Klasifikacija je prikazana u sledećoj tabeli.

PROTEINI			
<i>prema sastavu</i>	<i>prema rastvorljivosti</i>	<i>prema biološkoj ulozi</i>	<i>prema obliku molekula</i>
PROSTI (izgrađeni isključivo od aminokiselina)	rastvorni u vodi (albumini)	ENZIMI (hidrolaze)	FIBRILARNI (imaju izdužene oblike)
	rastvorni u NaCl (globulini)	TRANSPORTNI (hemoglobin, albumin)	
	rastvorni u slabim kiselinama HCl (glutelini)	SKLADIŠNI (kazein)	
		KONTRAKTILNI (dinein)	
SLOŽENI (sadrže i neko drugo organsko jedinjenje ili jon)	rastvorni u slabim bazama (glutelini)	ZAŠTITNI (antitela)	GLOBULARNI (izuvijani su i daju sferni- loptasti oblik)
		HORMONI (insulin)	
	rastvorni u alkoholu (prolamini)	TOKSINI (zmijski otrov)	
	nisu rastvorni (kolageni i elastini)	STRUKTURNI (alfa-keratin)	

disulfidna veza

- 4. Kvaternerna struktura**- predstavlja uzajamni prostorni položaj svakog molekula. Stabilizuje se građenjem novih veza ili međumolekulskim silama, pri čemu svaka struktura ima karakterističnu tercijarnu strukturu (primjer: hemoglobin)